

6. El triangle del foc

—Bon dia! —va dir l'Albert, entrant a l'aula.

—Bon dia... —li van respondre els nens i les nenes de sisè, encara mig endormiscats.

Darrere del seu tutor, van entrar una parella de bombers. Un noi i una noia, equipats de cap a peus. Després d'uns moments de rebombori general, van aconseguir fer silenci i l'Albert els va explicar què hi feien a l'escola.

—Us presento la Mariona i en Javi —va començar—. Es dediquen a combatre un dels incendis més destructors que hi ha sobre la capa de la terra: el *bullying*.

—I, sou bombers de veritat? —va preguntar la Mia.

—Sí que ho som, sí! —va respondre en Javi—. Apaguem focs de tot tipus. Un dia, ens vam adonar que el *bullying* funciona igual que el foc —va seguir— i des d'aleshores, també ens dediquem a prevenir-lo i a apagar-lo.

—Recordeu què en vam dir del *bullying*, la setmana passada? —els va preguntar l'Albert.

—Jo sí! —es va afanyar a respondre en Guerau—. És quan algú maltracta contínuament un company o una companya. També se'n diu assetjament.

—I és molt difícil defensar-se'n —va afegir la Maria—, perquè els qui el fan, sempre juguen amb avantatge, són més i tenen més força.

—Per a qui el pateix és com estar acorralat —va dir la Fàtima.

—Li poden fer mal de moltes maneres —va seguir la Jana—, per exemple, pegant-li, tirant-li empentes, fent-li la traveta, insultant-lo...

—O també, fer-li por amb amenaces, deixar-lo en ridícul, riure's d'ell... —va seguir el Pau.

—Exacte, fan servir qualsevol tipus de violència —va concloure l'Albert.

—Però, i si només es tracta d'una broma? —va preguntar l'Enric.

—Una broma ha de fer gràcia tant a qui la fa com a qui la rep —va respondre en Javi—, si no, ja no és una broma, és una mala passada i això també és una forma de violència.

—I també ho és ignorar algú —va dir la Mariona— i, per exemple, deixar-lo fora de les festes a les quals s'ha convidat a tota la classe, o no dirigir-li la paraula, no escoltar-lo quan parla... Vaja, fer veure que no existeix.

—El foc i la violència són molt semblants —va afirmar en Javi—, per allà on passen deixen la seva empremta de destrucció.

—És veritat! —va dir de sobte, el Miquel—. Ahir em vaig cremar fent un ou ferrat i mira, em va sortir una butllofa!

—Doncs jo, quan tenia quatre anys em vaig cremar tot el braç —va afegir la Martina, tímidament— i tindrè una marca per a tota la vida. Quan porto màniga curta noto que hi ha gent que s'ho mira i fa mala cara. A tercer, uns nens de la classe se'n reien i em deien coses que feien molt mal... Ara ja no passa perquè es va solucionar, però quan me'n recordo encara tinc ganes de plorar.

—Moltes gràcies, bonica... —va agrair-li la Mariona—. Parlar d'aquestes coses és difícil, però és molt necessari. La violència és tan habitual que fins i tot forma part de la nostra cultura. Si us hi fixeu, la trobareu als contes, als dibuixos animats, a les pel·lícules, a les lletres de moltes cançons... La trobem tan «normal» que es fa gairebé invisible i ni ens n'adonem, que hi és.

Llavors, en Javi, va treure's un encenedor de la butxaca i el va encendre.

—Per provocar un incendi, fan falta tres elements, se'n diu «El triangle del foc» —els va dir—, i també passa en el *bullying*.

—A veure, qui ens en podria dir un? —els va preguntar el bomber—. Què fa falta per encendre foc?

—Un encenedor —va saltar el Miquel, fent riure a mitja classe.

—Està bé, fa falta una font d'escalfor, com per exemple, la flama d'un encenedor —va concretar en Javi—. Tot i que, amb una espurna ja n'hi ha prou per encendre un bosc sencer!

—I en el *bullying*, qui creieu que fa de flama? —els va preguntar la Mariona.

Aquella pregunta no se l'esperaven, es van mirar els uns als altres sense saber què dir.

—Nosaltres en diem assetjadors o assetjadores —va explicar la Mariona—. Actuen en grup i ho fan amb la intenció de fer mal. De totes maneres, estic convençuda que molt sovint ni s'adonen de tot el mal que arriben a fer.

—I, què més fa falta, per encendre un foc? —va insistir en Javi.

—Qualsevol cosa que es pugui cremar —va dir en Miquel—, com ara paper de diari, fulles seques...

—Exacte, tot això és material combustible —va dir la Mariona—. Estem parlant de les persones que pateixen el *bullying* —va aclarir—, de les víctimes. Com molt bé heu dit, estan acorralades i no poden escapar de les flames.

—El meu pare és guarda forestal —va explicar la Fàtima— i diu que no hi ha res com un bon bosc d'alzines o de roures, perquè costen molt de cremar i a més, després d'un incendi els surten les fulles altra vegada, i el bosc es regenera. En canvi, quan el bosc és de pins, crema com una torxa i després s'ha d'esperar que hi tornin a néixer els arbres... o replantar-ne de nous.

—Hi ha persones que es recuperen com ho fan les alzines o els roures, és per la resiliència, però també n'hi ha que els passa com als pins —va dir molt seriós, en Javi—. Nosaltres portem una roba especial que ens protegeix del foc, és ignífuga, ho veieu? No es pot cremar —els ho va demostrar—, com l'aigua, que tampoc s'encén. Seria fantàstic que tothom en tingués una per al *bullying*, però no és així...

—Que exagerats... —va xiuxiuejar algú des del fons de la classe.

—Aquest és un dels problemes del *bullying* —va saltar l'Albert, de seguida—, que no se li dóna la importància que té.

Enmig d'un silenci incòmode, la Mariona va deixar una espelma sobre la taula i el seu company la va encendre.

—Qui sabia dir-nos el tercer element del triangle? —els va preguntar—. És invisible als ulls però és imprescindible perquè el foc s'encengui i es propagui.

Llavors, la bombera va deixar un got transparent cap per avall, just a sobre l'espelma. En pocs segons, la flama es va anar fent petita fins que es va apagar.

—Oohh! —va fer tota la classe amb sorpresa.

—És l'aire! —va cridar en Guerau, emocionat—. El tercer element és l'aire!

—Molt bé! Igual que nosaltres, el foc necessita l'oxigen de l'aire per viure —va explicar la Mariona—. Quan se li acaba, s'ofega i s'apaga.

—I l'oxigen som tots i totes nosaltres! —va revelar el seu company—. Podem fer que el foc s'apagui o també, facilitar que es faci més i més gros. Hi heu pensat en això?

—Per exemple, quan algú riu o participa d'una broma pesada o ignora el mal que se li fa a una altra persona —va afegir la Mariona—, està alimentant el foc i li està donant més força i més poder a l'assetjador o a l'assetjadora.

—Per això us diem que és tan important que ens informeu de seguida si sospiteu que algú està patint *bullying* —va recordar l'Albert—, i que sobretot, mai li seguïu el joc a qui el fa.

—Pot passar que el foc no us sembli prou important —va afegir la Mariona—, o que us faci por cremar-vos si us atrapa...

—No heu de córrer cap risc —va afegir l'Albert—, si teniu por, busqueu algú que us escolti i que us pugui ajudar. Jo mateix, per exemple.

—Sempre és millor prevenir que apagar! —va dir en Javi—. Un dia, us podríeu trobar en qualsevol de les puntes del «triangle del foc» —els va avisar—, i cap de les tres és desitjable.

—Jo vull ser bombera, com vosaltres! —va senyalar la Mia.

—I jo! I jo també! —van dir uns quants.

Amb unes setmanes d'entrenament, es van convertir en un formidable equip de bombers i bomberes, que es dedicaven a detectar, a prevenir i a apagar la violència a l'escola.

Competències emocionals:

- Consciència i regulació emocionals
- Autonomia emocional
- Competència social
- Habilitats per a la vida i el benestar